

Željko KWOKAL

Zagreb

Ima li Zagreb sveučilište ili uniju fakulteta?

Studiram na fakultetu tom i tom – glasit će rečenica tijekom razgovora o studiju i studiranju sa studentima Sveučilišta u Zagrebu. Ako se razgovor odvija izvan Zagreba, uz fakultet spomenut će se još i grad. Ako se pak gleda neka emisija na bilo kojoj televiziji s gostom iz akademske, sveučilišne zajednice, uz ime u donjem dijelu ekrana bit će naznačen fakultet te grad u kojem se nalazi. Ni manje ni više. Slična je situacija i na radiju te pisanim medijima. U svim opisanim situacijama sveučilište se izrazito često izostavlja. Fakulteti tako figuriraju kao čardaci ni na nebu ni na zemlji. Netko sa strane mogao bi pomisliti da u Zagrebu nema sveučilišta, a da su fakulteti povezani u nekoj labavoj uniji gradskih fakulteta. Ako se maknemo u zemlje Hrvatskoj u svemu referentne, a naročito u visokom obrazovanju, situacija je u cijelosti suprotna. Najprije se govori o sveučilištu i pripadnosti sveučilištu. Biti članom sveučilišta osjećaj je koji nije svojstven samo onima koji studiraju, nego je važan i onima koji su na njemu studirali (*alumni*). Mnogi svjetski gradovi ističu svoja sveučilišta kao znak prepoznavanja i prestiža. Zadovoljstvo i ponos zbog pripadnosti nekom sveučilištu (kao i u slučaju obitelji) postoje i onda kad ono i nije, u primjerice, uglednoj Ligi europskih istraživačkih sveučilišta (*League of European Research University*), Ivy Leaguea u SAD-u ili kad na svjetskim popisima zauzima visoko mjesto. Fenomenologija kulta sveučilišta, posebno u angloameričkom svijetu, može se susresti kod upravo započete sapunice, planetarno visoke gledanosti, izbora za američkog predsjednika. Već u počecima skiciranja lika i djela, prije nego se kandidat pusti u arenu, u kor-

pusu osobnih podataka ističe se sveučilište na kojem je studirao, uz očekivanje da je među najboljima. Što je tamo studirao, jer je samo sveučilište jamac kvalitete obrazovanja pojedinca. Zanimljivo da u zemlji gdje se u velikim količinama bez kritičnosti, još i gore potrebe, oponaša i prihvaća sve i svašta iz svijeta (naročito anglosaksonske provenijencije) u slučaju odnosa fakultet – sveučilište drži se starih navika prema kojima se sveučilište eksponira samo onda kad to izričito traži zakon, propisi te razne, tanahne ceremonije. Izuzetak su privatna visoka učilišta gdje studenti žive atmosferu pripadništva učilištu bez obzira na studij. Naravno, ne želeći uspostaviti neusporedivo (razlika u veličini i stupnjevima homogenosti) ipak nema prepreke da se i u velikim sustavima ne razvija kod studenata svijest o studiranju na sveučilištu, a ne samo na »lebedećem« fakultetu. Ima li se svemu tome sustava, mogao bi se upitati danski nesretnik. Istini za volju treba reći da je to staro sveučilište tijekom svoje povijesti tu poznavalo ustanove izrazite poslovne (!) samostalnosti svojih sastavnica. Također, hrvatsko proljeće 1971. odnosno događaji nakon njega itekako su utjecali na fragmentaciju zagrebačkog sveučilišta. Naime, nakon slamanja pokreta i njegovih aktera čuvari bratstva i jedinstva te ostalih tekovina jugoslavenstva i revolucije uprili su prst gnevja prema sveučilištu kao jednom od važnih žarišta kontrarevolucije. Zato ga je trebalo, ako ne zadržati, a ono svakako neutralizirati, odnosno staviti pod kontrolu što se najbolje moglo postići dezintegracijom po sastavnicama. Nema sumnje da su tradicija samostalnosti u poslovanju sastavnica te posljedice »kontrarevolucionarnog« statusa iz 1971. uvelike

utjecali na današnje gotovo federalističko ponašanje, odnosno kod nekih sastavnica i djelovanje u odnosu na vlastito sveučilište. A to se realizira na razne načine, u rasponima od vulgarna merkantilizma raznih scenarija, posebno razvijena kod konjunktur-nijih sastavnica pa do rafiniranih demonstriranja samostalnosti kao što je objavljivanje radova u međunarodnim znanstvenim časopisima navodeći u adresi samo fakultet, ispuštajući sveučilište. Naravno da će analize i rasprave o postojećem stanju dovesti do odgovornosti i kritika vodstva Sveučilišta u Zagrebu. No ne želeći se igrati nečija odgojnika, mora se reći da u nedostatku generalne strategije visokog obrazovanja u Hrvatskoj, u nedostatku suvisla zakona o sveučilištu te djelovanja u uvjetima anomalija nastalih iz odnosa sastavnica – sveučilište koje su se dugotrajnim vršenjem opredmetile u »običajno pravo« teško da bi i neko manje delikatno, a izrazito drski i agresivnije vodstvo Sveučilišta u Zagrebu moglo napraviti nešto više. Jedno je u trenutcima dokolice soliti pamet na portalima o tome što treba napraviti, a drugo je djelovati u krutoj realnosti. S druge pak strane ni stalno zazivanje promjena te mantranje o integriranjem sveučilištu neće se dogoditi samo snagom želje. Zanimljivo je da je prethodna administracija Ministarstva znanosti, obrazovanja i sporta tijekom posljednje (!) godine svog mandata pokušala donijeti zakon o sveučilištu. Kako je taj prijedlog zakona zajedno s prijedlozima zakona o visokom obrazovanju i znanosti propao, nema razloga za aktivnu pažnju. No vrijedi ga se podsjetiti jer događaji oko njega zorno pokazuju kako uvaženi i aktivni sudionici u znanosti i visokom obrazovanju imaju temeljno različita viđenja o osnovnim elementima organizacije i funkcioniranja sveučilišta, a koji su inače, navodno, jasni i samorazumljivi. Pa se u to ime taj zakonski prijedlog o sveučilištu, iz prve, sudario s Ustavom Republike Hrvatske (članak 68) i dvjema odlukama Ustavnog suda iz 2000. i 2006. koje govore o sveučilišnoj autonomiji. Pa se također, želeći valjda donijeti promjene na bolje, predvidio centralistički, unitaristički koncept sveučilišta s, posredno, političkom upravom. Zakon sa svojim blizancima, na sreću, nije prošao, ali se još jednom pokazalo kako se na ovim prostorima voli rješavati jedan problem tako da se uleti u drugi još veći. No burna je 2011. prošla, dosta se tog gradiva naučilo i utvrdilo, došla je nova administracija i može se početi, bez repova, ispočetka. Za početak, promišljeni i uravnotežen zakon mogao bi pomoći Sveučilištu u Zagrebu da provede reforme te postane sveučilište barem s većim stupnjem integriteta. A što se studenata s početka priče tiče, bilo bi dobro da se tijekom studiranja razvija atmosfera studiranja na Sveučilištu u Zagrebu (na tom i tom fakultetu), a ne da studiraju (na tom i tom fakultetu) u Zagrebu.

Sve strane filmove sinkronizirati

Slažem se s neurologom Barcem da politika ne bi smjela definirati hrvatski jezik. Isto se tako slažem da bi obrazovani laici trebali imati jači utjecaj na hrvatski jezik, ali, očito, to im ne dopušta filološka struka zbog dogme hrvatskih jezičnih »znanstvenika« i »intelektualaca«. Naime, obični ljudi i dalje govore svoje dijalekte, koji polako ali sigurno umiru, jer današnji standardni hrvatski vokabular i gramatika uopće nisu normirani na temelju hrvatskih govora. Nedavno sam također pročitao da će nestati jezik gradišćanskih Hrvata koji je izvorno čakavski. Kako ti Hrvati mogu sačuvati svoj jezik ako je taj jezik gotovo nestao u domovini Hrvatskoj? I njima je nametnuta vukovica. Zar upravo hrvatska politika u prošlosti nije stvorila hrvatski jezik ovakav kakav je danas? Ako gospodin Barac doista misli da je srpski jezik razumljiviji Hrvatima od hrvatskih dijalekata, onda on uopće ne zna da je današnji hrvatski jezik stvorila politika. Pavečić nije stvorio nikakve ustaške riječi, nego su te riječi nastale na temelju Šulekove tvorbe hrvatskih riječi. Ona je i danas prisutna u hrvatskoj vukovskoj tvorbi riječi. Zar ne bi bilo logičnije da je hrvatski vokabular utemeljen na hrvatskim dijalektima umjesto na vukovici? Jezik je duša svakog naroda, zar ne? Pa nije jezik nastao slučajno! Jezik se razvijao mukotrpno i dugo tijekom povijesti kao i pismo. Zašto Hrvati danas nisu čakavci, odgovorna je Katolička crkva i hrvatski vukovci koji i danas krivotvore hrvatski jezik izbacujući iz vokabulara sve starije i izvorne hrvatske riječi kao tuđinske i arhaične. Na kraju još jednom ističem: da bi Hrvati sačuvali hrvatski jezik, sve strane filmove i serije na televiziji treba sinkronizirati. To vrijedi za sve strane jezike pa tako i za srpski i bosanski. U tome nema nikakva šovinizma, kao što žele prikazati mnogi jugonostalgijari. Jedino tako Hrvati mogu sačuvati svoj jezik i identitet.

Srećko Radović, Vir

Trebamo svehrvatski Vjesnik

Dovoljno je pogledati oblik Republike Hrvatske na zemljovidu, a zatim treba toj »kifli« pribrojiti još jednu koja se odnosi na raspored stanovništva po županijama, neprihvatljiv za zemlju koja misli o svom opstanku u budućnosti. Ogroman prostor od Hrvatskog primorja (i mojeg Karlobaga i Senja u Ličko-senjskoj županiji) pa do granice s Bosnom nastanjuje svega pedesetak tisuća stanovnika. Unatoč tomu, dopušteno je da se ugasi list *Vila Velebita* koji je bio sve nama Primorcima i Ličanima s toga prostora. Sad bi nam željeli otići i jedine preostale čestite i ozbiljne novine u Hrvatskoj - *Vjesnik*. Kao hrvatski integralist želim čitati svehrvatski *Vjesnik* jer mi je jednako na srcu i moj Karlobag i Baranja i Dubrovnik i Medimurje, na čelu s Zagrebom. I nema tih političara koji će nama, vjesnikovcima, ugasiti i otići naš *Vjesnik*. Ako je mogao izlaziti i u ratu, može izlaziti i u miru.

Ive Došen, Rijeka

Telefaks: +358 (0)1 6161-650
E-mail: tribina@vjesnik.hr

Fran VIŠNAR

” U Libiji je zarobljeno 8000 pristaša bivšeg režima za koje se sumnja da su se borili na strani Gadafijevih lojalista. Najgore su prošli oni crne boje kože. Kriterij za njihovo privođenje nisu uvijek bili svjedoci ili očevidi, nego samo to što su crnji od pripadnika raznih prodemokratskih milicija

Izgledno je da će se u sklopu kaznene evidencije voditi

poseban popis pravomoćnih osuđenih počinitelja seksualnih delikata na štetu djece, kao i popis izrečenih sigurnosnih mjera. Podaci iz tog popisa bit će dostupni samo onima koji provode postupke za zaštitu djece ili zapošljavaju osobe čije zanimanje podrazumijeva kontakte s djecom

Mila Jelavić, pravobraniteljica za djecu
Jutarnji list, 7. ožujka 2012.

Građanski rat u Grčkoj totalno je moguć. To će biti novi

balkanski rat. Grčka retorika danas je potpuno ista kao srbijanska osamdesetih: mrzi ih Njemačka, Europa, žrtve su svih... To je bijes očajnika. S Grčkom trebamo biti jako pažljivi i mislim da njihov dug trebamo izbrisati, zaboraviti ga i započeti na novim temeljima

Pascal Bruckner, filozof i intelektualac
Globus, 7. ožujka 2012.

Vjesnik

HRVATSKI POLITIČKI DNEVNIK

GLAVNI UREDNIK:
BRUNO LOPANDIĆ

ZAMJENICA GLAVNOG UREDNIKA:
MARIJA PULIĆ DRLJAČA

Demokracija na libijski način

Kako u Libiji napreduje uvođenje demokracije? Kad dodete u stranu zemlju, neke stvari možete provjeriti ondje gdje se okupljaju domaći ljudi. U Libiji neki od njih rado stoje ispred neobičnih kaveza. To su nastambe posebna tipa. Slične su onima u zastarjelim i zapuštenim zoološkim vrtovima: zahrđale rešetke, žičane mreže s rupama, specifičan, gotovo nepodnošljiv smrad. Ali u Libiji koju je borba dala u kavezima ne drže skupne životinje. Umjesto divljih zvijeri ondje se nalaze ljudi. Ne timaritelji – nego zarobljenici.

Ruke su im vezane iza leđa, a u usta nagurana nekakva zelena krpa. Kako svjetina viče: »Požderite te zastave, vi prljavi psi!« la-ko je shvatiti da je riječ o staroj Gadafijevoj zastavi zelene boje. Povremeno stražari dižu na noge sputane Gadafijeve »pse« i prisiljavaju ih da skaču. Njihove oči, očit dehidriranost i masni-ce po tijelu pokazuju da se demokracija još ne vidi jer ju osveta potpuno prekri-va.

U Libiji je zarobljeno 8000 pristaša bivšeg režima za koje se sumnja da su se borili na strani Gadafijevih lojalista. Najgore su prošli oni crne boje kože. Krite-

Željko BUKŠA
zeljko.buksa@vjesnik.hr

Nemojte se pitati što država može napraviti za vas, nego što vi možete napraviti za državu! Ta poznata poruka popularnog američkog predsjednika Johna Fitzgeralda Kennedya sad je dobrim dijelom iskoristiva i u razdoblju kad su cijene svih goriva i u Hrvatskoj dosegle rekordno visoke razine. Jedino bi drugi dio trebao glasniti: »Što vi možete napraviti sami za sebe?«

Naime, posljednjih su dana, kao i inače kad cijene goriva podivljaju, česta pitanja hoće li i kad Vlada intervenirati kako bi ublažila stalan porast cijena naf-tnih derivata.

Međutim, iako mnogi i ovaj put vjeruju da im Vlada može znatno olakšati tešku situaciju, to su pretjerana očekivanja jer su njene mogućnosti u ovom slučaju vrlo ograničene, gotovo minimalne. Problem je u tome što Vlada može jedino privremeno sniziti trošarine, posebni po-rez koji se plaća na naftne derivate.

No prostor za to im je vrlo ma-len jer su hrvatske trošarine na eurodizel već znatno niže od mi-nimalnih, a kao je riječ o ostalim gorivima samo su malo više. Konkretno, hrvatska trošarina na litru eurosupera iznosi 2,95 ku-na, eurodizela 2,05 kuna, loživu-ulja 30 lipa, a trošarina na plavi dizel ne plaća se jer država tako pomaže poljoprivrednicima i ri-barima. Istodobno, prema eu-

POMOĆNICI GLAVNOG UREDNIKA: Jurica Körbler i Mladen Petrić
UREDNIŠTVO: Ivan Šabić (desk), Marko Barišić (svijet), Branka Džebić (kultura), Iva Perdec-Augustić (sport), Marijan Vogrinac (noćni), Darko Dravinski (7dana)

E-mail: desk@vjesnik.hr

TELEFONI: Dežurni urednik 01/6161-662 / Telefaks 01/6161-650
Uprava/tajništvo 01/6161-710 / Telefaks 01/6161-602 • Pretplata 01/6161-727 •
Desk 01/6161-682 • Svijet 01/6161-623 • Kultura 01/6161-614 • Sport 01/6161-671
• Sedam dana 01/6161-626 • Fotografija 01/6161-734 • Vodič 01/6161-603

Sukob s Crkvom vodi u oporbu

Marijan LIPOVAC

marijan.lipovac@vjesnik.hr

Bilo bi pošteno smanjiti proračun-ska izdvajanja za Katoličku crkvu, ali mačka ne treba pretjerano vući za rep, izjavio je potpredsjednik IDS-a Damir Kajin tijekom nedavne saborske rasprave o proračunu za 2012. i time najbolje izrazio stav vladajuće koalicije oko revizije ugovora o gospodarskim odnosima Hrvatske i Svete Stolice. Vlada ne namjerava pokretati pitanje revizije tog dokumenta kojim je 1998. regulirano proračun-sko financiranje Katoličke crkve u Hrvatskoj iako se vjerojatno mnogi s tim modelom ne slažu i podržavaju stav da je najveća vjerska zajednica povlaštena u odnosu na druge.

Legitimno je smatrati i da se svakom proračunskom donacijom Crkvi krši laički karakter države i tražiti ocjenu ustavnosti spornog ugovora pred Ustavnim sudom, ali pokretati pitanje revizije osjetljiv je politički potez za bio koju vladu, a posebno onu koju predvode stranke lijevog centra. U Hrvatskoj, na žalost, još ima otvorenih poglavlja iz povijesti koja se reflektiraju na sadašnjost i ne treba biti pretjerano dalekovidan da bi se zaključilo kako bi u crkvenim redovima i na

Bilo bi pošteno smanjiti proračunska izdvajanja za Katoličku crkvu, ali mačka ne treba pretjerano vući za rep, kazao je nedavno Damir Kajin i time najbolje izrazio stav vladajuće koalicije

desnoj političkoj sceni dočekali bi-lo kakvu Vladinu naznaku da se namjerava ukinuti državno financiranje društveno-korisnog rada Katoličke crkve.

Nedavno je ministar zdravlja Rajko Ostojić s oltara uspoređen s komunističkim komesarom zbog svojih izjava o umjetnoj oplodnji, a slično bi se proveli i drugi Vladini dužnosnici ako bi dirnuli u materijalna prava Crkve koja su najbrutalnije narušena nakon 1945. godine. U zemlji u kojoj ima 87,9 posto katolika vlast Katoličkoj crkvi ne treba podilaziti, ali je treba uvažavati kao ustanovu i ne ulaziti u frontalne sukobe koji će se na kraju uvijek obiti o glavu onima koji ih potenciraju. Katolička crkva stara je gotovo dva tisućljeća, uspjela je preživjeti i teške trenutke i ne bi propala kad bi joj bila uskraćena proračunska sredstva, što-više, možda bi crkve tad bile punije, a poruke crkvenih velikodostojnika vjerojatnije. No politička opcija koja bi Crkvu smatrala neprijateljem time bi ušla u otvoreni sukob i s velikom većinom građana, pa i s onima koji su katoli-ci tek po tradiciji, i morala bi se pomiriti da će dulje razdoblje pro-vesti u oporbi.

se vidjeti na djelu i u Bengaziju. Okupe se plemena, vode milicija i političari kojih ima više nego ulica u Bengaziju i svi se slože i proglase poluautonomiju istočne Libije. To znači da Bengazi priznaje primat Nacionalnog prijelaznog vijeću u Tripoliju jedino u vodenju vanjske politike. Sve ostalo (sigurnost, uprava, nafta) u svoje ruke preuzimaju revolucionari s istočne obale.

U njihovim su redovima i milicije koje su se nedavno dnev-nim prepadom osvetile britan-skom vojnom groblju u Bengazi-ju kao i ratnom groblju pripadnika Commonwealtha (gdje počivaju vojnici poginuli u Drugom svjetskom ratu).

Teškim čekićima razbijeno je više od 200 križeva i nadgrobnih ploča izazivajući bijele boje. Sve ploče s imenima vojnika židovske vjeroispovijesti (svaka je imala Davidovu zvijezdu) izvađene su iz zemlje i onda usit-njene. Ta nova »vojna vježba« razbjesnila je britanske ratne veterane. Njihov predsjednik nije prikrivao ni suze ni zgražanje. Po klubovima ratnih veterana koji su oslobađali Libiju od tali-janskih kolonizatora dominira nedoumica: »Koga smo mi to prošle godine doveli na vlast?!«

Protiv visokih cijena goriva jedino ekovožnjom

Nemojte se pitati što država može napraviti za vas, nego što vi možete napraviti za državu! Ta poznata poruka popularnog američkog predsjednika Johna Fitzgeralda Kennedya sad je dobrim dijelom iskoristiva i u razdoblju kad su cijene svih goriva i u Hrvatskoj dosegle rekordno visoke razine. Jedino bi drugi dio trebao glasniti: »Što vi možete napraviti sami za sebe?«

Naime, posljednjih su dana, kao i inače kad cijene goriva podivljaju, česta pitanja hoće li i kad Vlada intervenirati kako bi ublažila stalan porast cijena naf-tnih derivata.

Međutim, iako mnogi i ovaj put vjeruju da im Vlada može znatno olakšati tešku situaciju, to su pretjerana očekivanja jer su njene mogućnosti u ovom slučaju vrlo ograničene, gotovo minimalne. Problem je u tome što Vlada može jedino privremeno sniziti trošarine, posebni po-rez koji se plaća na naftne derivate.

No prostor za to im je vrlo ma-len jer su hrvatske trošarine na eurodizel već znatno niže od mi-nimalnih, a kao je riječ o ostalim gorivima samo su malo više. Konkretno, hrvatska trošarina na litru eurosupera iznosi 2,95 ku-na, eurodizela 2,05 kuna, loživu-ulja 30 lipa, a trošarina na plavi dizel ne plaća se jer država tako pomaže poljoprivrednicima i ri-barima. Istodobno, prema eu-

POMOĆNICI GLAVNOG UREDNIKA: Jurica Körbler i Mladen Petrić
UREDNIŠTVO: Ivan Šabić (desk), Marko Barišić (svijet), Branka Džebić (kultura), Iva Perdec-Augustić (sport), Marijan Vogrinac (noćni), Darko Dravinski (7dana)

E-mail: desk@vjesnik.hr

TELEFONI: Dežurni urednik 01/6161-662 / Telefaks 01/6161-650
Uprava/tajništvo 01/6161-710 / Telefaks 01/6161-602 • Pretplata 01/6161-727 •
Desk 01/6161-682 • Svijet 01/6161-623 • Kultura 01/6161-614 • Sport 01/6161-671
• Sedam dana 01/6161-626 • Fotografija 01/6161-734 • Vodič 01/6161-603

IZDAVAČ: NARODNE NOVINE-PRESS d.o.o.
10000 ZAGREB, Slavonska avenija 4

DIREKTOR:
BOJAN DIVJAK

MARKETING, PRODAJA I PROMOCIJA: Zvezdana Kolenko, voditelj
Slavonska avenija 4, Zagreb • Telefon 61 61 669, fax: 61 61 709
TISAK: Vjesnik d.d., Zagreb, Slavonska avenija 4

VJESNIK on line
www.vjesnik.hr • e-mail: vjesnikonline@vjesnik.hr • telefon: 01/6161-740

Stavovi objavljeni u rubrici Tribina nisu stavovi redakcije. Zadržavamo pravo kraćenja i opremanja tekstva. Svi tekstovi koji nisu poslani u elektroničkom obliku neće se uzeti u obzir. Uredništvo

Pisma čitatelja / Tribina

Narodne novine - press, Slavonska avenija 4, 10000 Zagreb

